

DRŽAVNO IZDAŠTVO V LJUBLJANI

Broj 16. V. 1933.

Poprečna v gotovini plačana.

ŠTEVILKA 5

LETNIK XXXIV

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI

V LJUBLJANI, DNE 15. MAJA 1933

VSEBINA: Izhod iz položaja. — Herman Schulze-Delitzsch. — Občni zbor Zadrúžne gospodarske banke v Ljubljani. — Dr. Vlado Valenčič: Pred reformo zadrúžne revizije v Neméji. — Poročilo in računski zaključek Zadrúžne zveze v Ljubljani za leto 1932. — Privilegirani denarni zavodi v naši državi. — Zveza živinorejskih selekcijskih zadrug za pingavsko govedo v Kranju. — Iz našega zadrúžništva. — Zadrúžništvo v inozemstvu.

Priloga „Narodnega Gospodarja“ št. 5, I. 1933.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni zrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Cankovi, r. z. z n. z., se vrši dne 25. maja 1933 ob pol 11. dop. v šoli na Cankovi. Dnevni red: 1. čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1932. 4. dopolnilna volitev načelstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Cerkjah ob Krki, r. z. z n. z., se vrši 25. junija 1933 po prvi sv. maši v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. odobritev računskega zaključka za leto 1932. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. predlogi in nasveti. 7. slučajnosti.

Redni občni zbor Strojne zadruge v Cirkovcah, r. z. z o. z., se vrši v nedeljo 21. maja 1933 po rani službi božji v posojilniščnem prostoru. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev rač. zaključka za leto 1932. 3. volitev načelstva in nadzorstva. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Črnomlju, r. z. z n. z., se vrši dne 4. junija 1933 ob 9. uri v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. odobritev računskega zaključka za leto 1932. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Mlekarske zadruge v Črnomlju, r. z. z o. z., se vrši 11. junija 1933 ob 9. uri v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. odobritev računskega zaključka za leto 1932. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Dobrničah, r. z. z n. z., se vrši 28. maja 1933 ob 3. uri popoldne v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za leto 1932. 3. nadomestna volitev nadzorstva. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Dobrničah, r. z. z o. z., se vrši dne 28. maja 1933 ob pol 4. popoldne v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev rač. zaključka za leto 1932. 3. dopolnilna volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. čitanje revizijskega poročila. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Kmečko-delavske hranilnice in posojilnice v Dolu pri Hrastniku, r. z. z n. z., se bo vršil dne 11. junija 1933 po prvem sv. opravi ob 8⁴⁵ v hranilniščnem prostoru. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. čitanje in odobritev računskega zaključka za leto 1932. 5. volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Lončarske zadruge v Filovcih, r. z. z o. z., se vrši dne 28. maja 1933 ob 2. uri popoldne v hiši št. 96. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. odobritev računskega zaključka za leto 1932. 3. volitev načelstva. 4. slučajnosti.

Občni zbor Stavbne zadruge Goričane v Preski, r. z. z o. z., se vrši dne 25. maja 1933 ob 11. uri popoldne. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje rač. zaključka za leto 1932. 3. slučajnosti.

Redni občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Gor. Lendavi, r. z. z n. z., se bo vršil dne 21. maja 1933 ob 3. uri popoldne v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1932. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Horjulu, r. z. z o. z., se bo vršil 5. junija 1933 ob 3. popoldne v zadrúžnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev rač. zaključka za leto 1932. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. čitanje revizijskega poročila. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Konzumne zadruge v Hrastniku, r. z. z o. z., se vrši v nedeljo 21. maja 1933 ob 8. uri zjutraj v posebni sobi gostilne Drago Logar v Hrastniku (Studenca). Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. odobritev računskega zaključka za leto 1932. 5. sprememba pravil. 6. nadomestne volitve načelstva in volitve nadzorstva. 7. sklepi z ozirom na poravnavo. 8. slučajnosti.

Občni zbor Posojilnice v Št. Ilju pri Velenju, r. z. z n. z., se vrši dne 25. maja 1933 ob 15. uri v posojilniških prostorih. Dnevni red: 1. čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. čitanje revizijskega poročila iz l. 1932 in sklepanje o njem. 4. odobrenje rač. zaključka za leto 1932. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Živinorejske selekcijske zadruge v Št. Juriju pri Grosupljem, r. z. z o. z., se vrši dne 28. majnika 1933 ob 7. uri zj. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje rač. zaključka za leto 1932. 3. volitev načelstva. 4. slučajnosti.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Člani „Zadruž. zveze“ dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 25.— Din na leto, za pol leta 12:50 Din.
Cena inseratov po dogovoru. — Izhaja 15. dne vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo.

Izhod iz položaja.

Zadnjič smo pisali o položaju, da je postal nevzdržen. Rekli smo, da bo nekaj treba ukreniti, sicer da grozi popolen zastoj — gospodarska smrt. Vedno bolj splošno je prepričanje, da bo treba podvzeti kake mere, ne pa prepuščati denarstvo in gospodarstvo samim sebi.

Kaj je prvi cilj teh mer? Olajšajo naj položaje vseh, ki sedaj trpijo. Na eni strani so dolžniki denarnih zavodov, ki so v krizi in radi tega denarnim zavodom ne morejo vračati. Na drugi strani so nezaupljivi upniki, ki pritiskajo na denarne zavode in postajajo vedno bolj nasilni, ker so tudi vedno bolj nezaupljivi. V sredi med tema skupinama pa so denarni zavodi, kakor med dvema kamnoma, tako da njih položaj res ni zaviden. Vidimo pa iz tega, da je treba pomagati denarnim zavodom in bo s tem pomagano dolžnikom in vlagateljem. Iz denarnih zavodov bi preko vlagateljev in dolžnikov nastopilo poživljenje v vseh panogah gospodarstva. Rešitev vsega vprašanja je torej v tem, kako dobiti za denarne zavode kot nosilce kreditnega sistema gospodarstva nova sredstva.

Mislimo, da bo za vse zanimivo in poučno, ako v sledečem kratko navedemo mnenja, ki so bila podana od strokovnjakov in zastopnikov gospodarskih organizacij ob

raznih prilikah, zlasti pa na gospodarskih konferencah in anketah.

I.

Zveza denarnih in zavarovalnih zavodov v Zagrebu je na konferenci 22. aprila precej izčrpno podala mišljenje o sedanjem položaju in pa o merah, ki so potrebne za sanacijo tega položaja.

Navajamo ga doslovno, kot je bil objavljen v Jugosl. Lloyd od 27. aprila t. l.: „Z ozirom na ugodne izkušnje inozemstva, da je edini uspešni način za poživljenje denarnega prometa, za vračanje zaupanja in za pobijanje tezavriranja **v novih potrebnih sredstvih**, obstoji več načinov, kako si je inozemstvo v takih slučajih pomagalo, ne da bi prišlo v nevarnost večjih denarnih perturbacij. Kjerkoli je prišlo do popolnega ali delnega moratorija, je država skrbela, da se čimpreje **vzpostavi poslovanje bank in plačilni promet**, za kar so se stavila na **razpolago potrebna sredstva**.“

„Če motrimo naše razmere in težave, pridemo do zaključka, da se mora tudi pri nas postaviti jasen načrt, po katerem se ima vršiti zdravljenje naše denarne in kreditne krize. Prva zahteva je, da pridemo ven iz današnjega položaja, ki sliči na moratvrij in da se stopnjema vzpostavi plačilni promet, ki se danes v veliki meri vrši brez denarnih

zavodov. Za ta namen potrebna denarna sredstva naj se dobijo tako, da se **mobillizira en del nelikvidnih terjatev denarnih zavodov** in se jih napravi bolj mobilne. Po našem mnenju pridejo v poštev zamrznjene terjatve denarnih zavodov napram kmetom, industriji in javno-pravnim telesom. Za agrarno zemljo, kot je naša, bi mogli odpraviti obstoječe omejitve pri izplačevanju vlog in ostalih terjatev na ta način, da se **mobillizirajo kmetijski dolgov pri denarnih zavodih** in ostalih kmetijskih upnikih potom konverzije in da se na ta način mobilizirajo vse pridobitne panoge, v prvi vrsti naše denarstvo in bankarstvo. Konverzija kmetijskih dolgov bi se morala izvajati kot stroga gospodarska mera po določenih načelih in kriterijih. Vršiti bi jo morala Privilegirana agrarna banka, — nosilec kmetijskega kredita. V ta namen bi se izdali **boni agrarne banke, kateri bi pod garancijo države imeli prisilni tečaj in služili kot denarni surogat**. Izdani boni bi imeli pokritje v nepremičninah kmetov in bi se jemali iz prometa po določenem amortizacijskem planu v roku največ 15 do 20 let. Taka mera se ne bi mogla v nobenem slučaju smatrati za inflacijo, ker bi ti boni bili izdani na polno pokritje, na natančno omejen čas in v točno omejenih vsotah. Radi tega se ne strinjamo s prej podanim predlogom, da bi se v ta namen izdale državne novčаницe. Že bojazen da bi se te novčаницe uporabile za pokritje proračunskih potreb, bi mogla imeti neugoden učinek. Z našim predlogom bi se nasprotno doseglo, da se kmetu zelo olajšajo dosedanja bremena i glede plačilnega roka i glede obrestne mere in da se istočasno mobilizirajo kmetijski dolgov pri denarnih zavodih, trgovcih in obrtnikih ter se s tem spravi z mrtve točke današnje stanje. Nočemo se tu spuščati v detajle tega predloga. Smatramo le, da predstavlja z gospo-

darskega stališča **najpripravnejšo in najlažje izpeljivo mero za mobilizacijo narodnega gospodarstva in denarstva.**

„Obstoji tudi še drug predlog za nabavo potrebnih denarnih sredstev. Po tem predlogu bi se vprašanje moglo rešiti podobno, kot je to napravila v preteklem letu Čehoslovaška. Proglasila je namreč novčаницe od 10 in 20 K za državni denar. Šlo je za vsoto 549.000.000 K. Za to vsoto se je torej zmanjšal obtok čehoslovaške notne banke, kar je ugodno vplivalo na pokritje. Celokupni obtok je sicer ostal isti, samo položaj notne banke je bil ugodnejši. Banka je mogla dati pol milijarde novih kreditov, ne da bi to vplivalo na pokritje.“

„Po tem predlogu bi se **note Narodne banke za 100 Din proglasile za državne note. Zamenjava teh not se ne bi izvršila. Ker je občinstvo nanje že navajeno, bi jih promet tudi naprej absorbiral kot doslej.**“

„Če bi te novčаницe bile proglašene za državni papirni denar, bi se obtok not Narodne banke zmanjšal za 1.800.000.000 Din. Ob tej priliki bi se moglo rešiti tudi vprašanje državnega dolga Narodni banki, ki je koncem I. 1932 znašal Din 1.799.243.200—. S proglasitvijo 100 dinarskih not za državni denar, bi se torej tudi državni dolg pri Narodni banki eliminiral. Pokritje obtoka ne bi več znašalo 35·39 %, temveč nekako 53 %. Narodna banka bi mogla gospodarstvu staviti na razpolago nove kredite za 1.800.000.000 dinarjev, na kar bi seveda pokritje padlo zopet na 35·39 %. Razume se, da bi teh državnih not moglo biti v obtoku samo toliko, kolikor znaša državni dolg pri Narodni banki, oziroma kolikor je 100 dinarskih not že sedaj v prometu. One ne bi mogle služiti za novo zadolžitev države. Ker je država deležna dobička Narodne banke, bi se porabil njen delež na dobičku

za amortizacijo državnih not, namesto za odplačevanje državnega dolga pri Narodni banki kot doslej.“

„Po tako izvedeni reformi bi Narodna banka mogla začeti z dovoljevanjem novih kreditov gospodarstvu in povišati obtok za blizu dve milijardi dinarjev. Njen obtok bi tudi po izvršenem povišanju znašal manj, kot je bil pred 7 — 8 leti. Gospodarstvo bi dobilo nove krvi. Narodni banki bi na ta način dali možnost za nove kredite, ne da bi prišlo do perturbacij in težav v našem obtoku. Povdarjamo pa, da navajamo ta predlog kot dopolnilo prvega predloga. Odkar je stopil v veljavo zakon o zaščiti kmeta, je položaj tak, da je treba iskati mere in sredstva, pri katerih morajo poleg Narodne banke sodelovati tudi druge privilegirane državne ustanove.“

„Ko prinašamo gornja predloga, moramo ponovno poudariti, da brez novih sredstev ni mogoče misliti na sanacijo omajanih gospodarskih in kreditnih razmer v državi in na tako nujno potrebno znižanje obrestne mere.“

II.

V Jugoslovenskem Lloyd od 26. aprila je bil objavljen tudi zelo dober članek inž. Srečka Madjarević. Članek pravi: „Treba je dosledno zdraviti dolžnike, vlagatelje in banke. Na razpolago nam je samo eno sredstvo, to edino rešilno sredstvo je denar. Ravno tega sredstva nimamo. Pa ako ga nimamo, ga moramo narediti, kot so ga naredili Amerikanci.“

Tudi ta predlog vsebuje dvoje: a) **izdajo državnih novčanic**, b) **konverzijo dolgov kmetov, industrijcev in obrtnikov**.

V nadaljnjem članku dokazuje, da kljub dvema vrstama denarja, ne bi nastala med njima tečajna razlika in pa da to ne bi bila nikaka inflacija.

III.

Še tretji predlog moramo navajati, ki je naperjen predvsem **proti tezavriranju denarja**. Jugoslovenski Lloyd ga prinaša v številki od 30. aprila. Predlog gre s stališča, da je denar v pravem pomenu besede le ono, kar kroži. A ono, kar je vzeto iz prometa, kar je tezavrirano, ni več denar. Zato bi praviloma tudi ne bilo potrebno za tezavrirane vsote pokritja. Članek priznava, da je težko ali skoro nemogoče ugotoviti, koliko denarja je tezavriranega. Misli, da bi se z zakonom dalo preprečiti tezavriranje na ta način, da nota, ki se tekom enega leta ne vrne v Narodno banko, preneha biti zakonito plačilno sredstvo, Narodna banka za tako noto ne bi morala imeti metalnega pokritja. Nota, ki bi zamudila ta enoletni rok, ne bi bila več zakonito plačilno sredstvo, temveč samo nakazilo Narodni banki, da po gotovem roku n. pr. čez pol leta po prezentaciji zamenja to noto za drugo. Nota, ki je bila tezavrirana preko predpisanega enoletnega roka, mora torej pol leta čakati, da postane zopet denar, zakonito plačilno sredstvo.

Ta zadnji predlog seveda ima računati z velikimi težkočami in zelo dvomimo, da bi ga bilo mogoče v praksi izvesti.

IV.

Navedli smo te tri predloge, ki vsi merijo na to, da je za poživitev denarnega prometa nujno treba nekaj ukreniti. To se da doseči z novimi sredstvi, s katerimi se sedanji zamrznjeni krediti nekako odtajajo in denarni zavodi zopet spravijo v obratovanje. To se bi pa delno dalo doseči s pobijanjem tezavriranja, ki davi denarni obtok.

Z zakonom od 20. aprila 1932 je predvidena konverzija kmetijskih dolgov. Čim težji postaja položaj kmeta, tem aktualnejše postaja vprašanje konverzije kmet. dolgov.

Kar je zakon že pred več kot enim letom predvidel in se je potem ponovilo v oktobru in decembru s podaljšanjem zakona o zaščiti kmeta, to je končno treba izpeljati. In gornji predlogi temeljijo v glavnem na konverziji kmetijskih dolgov. Če so govorili, da je

bil z 20. aprilom 1932 šele zadan smrtni udarec zaupanju v denarne zavode, potem moremo trdno upati, da bo s konverzijo kmet. dolgov odstranjen glavni razlog nezaupanja v denarne zavode. Naša nujna želja je, da čim prej pride do konverzije.

Herman Schulze-Delitzsch.

Ob 50 letnici njegove smrti.

Med velikimi zadružnimi organizatorji in voditelji stoji na odličnem mestu Herman Schulze-Delitzsch. Bil je početnik znamenite struje v novodobnem zadružništvu. Njegovo delovanje je oplojevalno vplivalo na razvoj celokupnega zadružništva tako po obliki kakor tudi po vsebini. V srednji Evropi je bil on prvi, ki je začel uvajati v življenje prave zadruge, urejene po načelu čiste samopomoči, pri katerih so pomoči potrebni — v nasprotju z dobrodelnimi društvi — postali pravi člani s solidarnim jamstvom. Bil je prvi, ki je uvidel potrebo, da se zadruge organizirajo v zvezah. On je prvi postavil načela za izvrševanje revizij. S svojimi pravnimi in zakonodajnimi spisi je dal osnovno podlago nemškemu zadružnemu pravu, ki je potem služilo kot vzor zadružni zakonodaji po raznih drugih državah.

Po njegovem prizadevanju je bil na Pruskem izdan prvi zadružni zakon z dne 27. marca 1867, o katerem se lahko reče, da je njegovo delo. L. 1868, oziroma l. 1873 je bila veljavnost tega zakona razširjena na vso nemško državo. Po tem nemškem zakonu je posnet avstrijski zadružni zakon z dne 9. aprila 1873, ki je še sedaj v veljavi pri nas in v Dalmaciji. Tako so Schulzejeve temeljne ideje dobile svoj vpliv tudi na naše zadružništvo. Ko se je kasneje nemško kmetijske zadružništvo začelo razvijati v širšem obsegu, je našlo vse te stvari že pripravljene.

Raiffeisen in Haas sta se mogla pri svojih organizacijskih delih opirati na izkušnje in nauke izvedenega mojstra Schulzeja, kar sta oba hvaležno priznala.

Franc Herman Schulze je bil rojen 29. avgusta 1808 kot sin patrimonialnega sodnika v mestecu Delitzsch v saksonski provinci. Sledeč vzgledu svojega očeta se je tudi on posvetil pravnemu študiju. Še med svojimi študijskimi leti je bil poklican za namestnika svojemu obolelemu očetu in je v tej lastnosti imel priložnost, že zgodaj spoznavati gospodarski in socialni položaj malega človeka. Kmalu po svojem imenovanju za patrimonialnega sodnika v svojem rojstnem kraju je zastavil vse svoje moči, da bi v letih krize 1846 in 1847 olajšal stisko malih rokodelcev in delavcev.

Njegovo požrtvovalno delovanje v službi ljudstva mu je pridobilo zaupanje prebivalcev rodnega mesta, ki ga je l. 1848 izvolilo kot zastopnika v prusko narodno skupščino. S tem se je začela razburkana politična pot. To ga pa ni oviralo, da ne bi posvečal svoje pažnje gospodarskemu pospeševanju obrtniškega srednjega stanu in delavstva. Ob zelo plodovitem parlamentarnem udeleževanju je dobil še časa, da je dovršil svoja največja dela na gospodarskem polju, da je namreč ustvaril zadrugo in njeno organizatorično in pravno podlago privedel do izvestnega zaključka. L. 1849 je ustanovil prvi rokodelski zadrugi, surovinsko zadrugo za mizarje in tako zadrugo za čevljarje. L. 1850 je sledila ustanovitev prve posojilnice, ka-

tero so kmalu posnemali po sosednih krajih. L. 1853 je izšla njegova „Asociacijska knjiga za nemške rokodelce in delavce“, ki se je mnogo čitala. L. 1855 sledi razprava „Posojilnice kot ljudske banke, praktična navodila za njih ustanavljanje in ureditev“. Knjiga je doživela že deset izdaj.

Kreditne zadruge so se kasneje pokazale kot najbolj zmožne za razvoj in so obetale najlepšo prihodnost. Spočetkoma pa so kreditne, surovinske in skladiščne zadruge in konsumna društva zavzemale v Schulzejevem zadružnem sistemu le bolj podrejeno vlogo. Kot vrhunec in zaključek vsega svojega sostava je Schulze smatral produktivno zadrugo, kakor je to razvidno iz njegovega l. 1858 objavljenega dela „delovni razredi in zadružništvo“.

Zaradi teh gospodarskih teorij so ga začeli napadati socialisti. V tistem času je bil socializem še le v prvih početkih, a je zadružno misel napadel kar najbolj ostro. Lassalle, do katerega so se bili lipski delavci obrnili z vprašanjem, če gre Schulzejevim načrtom o podpiranju delavstva pripisovati kako upanje na uresničenje, je zavrnil misel na samopomoč. Zaradi tega je došlo do ostrega literarnega boja med Schulzejem in Lassallom, ki je prenehal še le vsled smrti poslednjega l. 1864. Lassalle je zahteval produktivne zadruge z državno pomočjo. Bismarck je dal Lassallov idejo preizkusiti, če je praktično uporabna in kralj Viljem I. je dal na razpolago privatna sredstva za ustanovitev produktivne zadruge tkalcev v Reichenbachu v Šleziji, ki se je pa že po kratkem času pokazala, da ni življenja zmožna.

Poprej omenjeni Schulzejevi spisi so tvorili začetek zelo bogate literarne produkcije, v kateri je poučeval o zadružništvu, ga priporočal in ga preiskoval. Od l. 1854 je izdajal prvi strokovni časopis „Družba bo-

dočnosti“, ki izhaja še sedaj pod naslovom „Listi za zadružništvo“.

Po desetih letih Schulzejevega zadružnega dela je obstojalo kakih 150 mestnih obrtnih kreditnih zadrug. Del teh zadrug je priredil l. 1859 prvi zadružni shod, na katerem je bilo sklenjeno osnovati zvezo za varstvo skupnih zadružnih interesov. Ta organizacija si je nadela ime „Splošna zveza nemških pridobitnih in gospodarskih zadrug“ in je izvolila Schulzeja za predsednika. Pod to firmo je zveza obstojala in delovala vse do l. 1920, ko se je spojila z glavno zvezo nemških obrtnih zadrug in izpremenila svoj naslov v „nemško zadružno zvezo“, ki tvori danes osrednje zastopstvo celokupnega mestnega obrtnega zadružništva.

L. 1865 je Schulze osnoval za svoje zadruge prvo zadružno osrednjo blagajno, ki se je imenovala „nemška zadružna banka Sörgel, Parisins & Co. Ta organizacija pa se je kmalu združila z Dresdener Bank, v kateri se je osnoval poseben oddelek za zadružni kredit.

V tem času je bil Schulze na vrhuncu svoje slave. Kot oče zadružništva, kot zadružna avtoriteta v pravnih in gospodarskih ozirih, kot predsednik prve in tedaj edine zadružne zveze je bil znan po vsem svetu. Že tedaj pa se je začelo kazati, da bo to vodilno mesto Schulzejevo skušal izpodriniti nek drug zadružni sistem, ki se je bil na tistem pojavil na kmetih in ki se je zaradi posebnih razmer na deželi v nekaterih važnih točkah razločeval od Schulzejeva ustroja. Ta nova struja, ki je dobila ime po svojem začetniku Raiffeisnu, se je dosti hitro širila in je tudi stremela za javnim priznanjem, kar seveda ni moglo miniti brez boja. Začeli so se tisti dolgoletni prepiri, ki so znani v zadružni zgodovini kot boj za sistem med Schulzejem in Raiffeisnom. Za znanstvenega zadrugarja ima ta boj, dasi spada sedaj v

zgodovino, še vedno svojo interesantno stran, ker so se osnovna zadružna vprašanja o uredbi zadruga razglabljal z največjo duhovitostjo. Ta boj je mnogo pripomogel k razčiščenju zadružnih problemov. Značilen za Schulzeja je spravljeni zaključek, ki ga je zaradi sprave z Raiffeisnom v svojih poslednjih spisih izrazil z besedami: „Odkrivajmo na obeh straneh javno in brez strahu napake, kakršne so združene z vsakim mladim gibanjem, predno se praktično uveljavi; potem se bomo sporazumeli o marsikaterih razlikah kakor tudi o tem, kaj pomaga k pospeševanju naše stvari na znotraj in na zunanaj. Zato, z združenimi močmi za posamezne

naloge zadrug kakor tudi za zadružno stvar v celoti! To bodi geslo, za katerega velja sedaj nastopiti.“

Schulzejeva nevenljiva zasluga je, da je pripravil tla novodobnemu zadružnemu gibanju v svoji domovini in da mu je dal zakonsko podlago.

Ko je 29. aprila 1883 zatisnil v Potsdamu svoje oči, je štela od njega v življenje poklicana mestna obrtna zadružna organizacija 3500 zadrug, ki je predstavljala sklenjeno in trdno ustanovo, katero so občudovali in jo kot vzgled posnemali v mnogih tujih deželah.

Občni zbor Zadružne gospodarske banke v Ljubljani.

19. aprila se je vršil redni občni zbor Zadružne gospodarske banke. Upravni svet je izdal o poslovanju banke poročilo, s katerim je združeno tudi poročilo o splošnem stanju našega gospodarstva.

Svetovna kreditna kriza je na vseh poljih gospodarstva povzročila velike težave in kljub napovedi od nekaterih strani, da nastopi kmalu preobrat na bolje, ni nikakih znamenj, ki bi v resnici kazala na izboljšanje. Naš sedanji gospodarski položaj prav posebno označuje zmanjšanje zunanje trgovine, zastoj na domačih tržiščih in pa splošno nezaupanje. Ta dejstva so najbolj nepovoljno vplivala na poslovanje denarnih zavodov v preteklem letu. Z zmanjšanjem zunanje trgovine je padel v obilni meri tudi plačilni promet o inozemstvu. V številkah izraženi podatki o naši zunanji trgovini v primeri s prejšnjim letom kažejo izdatno znižanje in sicer pri izvozu za kakih 36 %, pri uvozu pa še nekaj več.

Za našo plačilno bilanco in za državne finance pomeni izpad nemških reparacij ve-

liko izgubo. Denarno poslovanje se je vsled nestalnih razmer skrcilo na minimum, zlasti še, ker se je vsled tezavriranja že itak močno pomanjkanje denarja še povečalo. Kredit je docela izumrl, posojila niti za najnujnejše potrebe niso bila na razpolago. Kolikor so zapadna tržišča imela veliko izobilje likvidnega denarja, toliko je denarstvo v državah srednje Evrope občutilo skrajno pomanjkanje gotovine. Izredne razmere so zahtevale posebne zakonske uredbe, s katerimi so se zaščitili tudi denarni zavodi. Mnogi so se teh zaščitnih odredb poslužili. Med te izredne zakonske uredbe spada zakon o zaščiti kmeta od 19. aprila 1932, ministrska uredba od 26. decembra 1932 o ureditvi izplačil vlog pri posameznih denarnih zavodih, uredba od 4. januarja 1933 o posredovalnem postopku. (O navedenih zakonih in uredbah je razpravljajal „Narodni Gospodar“ v prejšnjih številkah).

Za denarne zavode je postalo zelo aktualno vprašanje obrestne mere, ki ne odgovarja več sedanjim gospodarskim razmeram. Zlasti se čutijo posledice previsokega

obrestovanja kratkoročnega kredita. Visoka obrestna mera za vloge jemlje denarnim zavodom možnost, da bi prilagodili obrestno mero dolžnikov njihovi sedanji plačilni sposobnosti, kar popolna nelikvidnost denarnega trga preprečuje, da se vprašanje obrestne mere povoljno reši.

Dotok novega kapitala je bil malenkosten, mnogo manjši kakor dviganje vlog in naložb. Pri takšnem splošnem položaju je bila glavna skrb Zadrúžne gospodarske banke, da pridobi čim več gotovine za svoje vlagatelje in klijente. Banka je izvršila velika izplačila, za to potrebna sredstva pa si je pridobila iz lastni virov. Vsled uvidevnosti vlagateljev in klijentov, se Zadrúžni gospodarski banki ni bilo treba poslužiti zakonske zaščite.

Obseg poslovnega prometa se je zmanjšal in vsled tega tudi zaslužek. Skupno se

je odpisalo 2·35 milijonov Din, čisti dobiček pa znaša s prenosom dobička iz l. 1931 1,056.093·12 Din. Od tega zneska se dodeli rezervnemu fondu 1,000.000 Din, ostanek pa se prenese na nov račun. Dividenda se letos ne izplača.

V bilanci za l. 1930 je znašala bilančna vsota 543·6 mil. Vsled splošne gospodarske krize je nato v l. 1931 padla na 473·6, lani pa na 402·5 milijonov. Vloge na knjižice so nazadovale od 110·6 na 81·8, vloge na tek. račun in upniki od 333·6 na 288·5. Naravno so se vsled tega znižale tudi druge postavke in tako so nazadovali dolžniki od 354·8 v letu 1931 na 324·2, gotovina od 10·4 na 5·6 in menice od 77 na 50·4 milijonov. Narastel pa je rezervni fond in sicer: od 5·9 na 7·6 milijonov. Kljub krizi se je s tem Zadrúžna gospodarska banka notranje konsolidirala.

Indeks cen Narodne banke je v aprilu nekoliko padel. Znašal je v posameznih skupinah: rastlinski proizvodi 62·8 (marec 61·7), živalski proizvodi 56·2 (58·0), mineralije 75·7 (75·5), ind. 72·7 (73·6),

skupni 66·3 (66·0), izvozni 57·6 (58·3), uvozni 76·1 (76·2). Narasle so cene suhih sliv, pšenice, ovac, zaklane živine itd. Padle so cene govejim kožam, fižolu, konoplji, ovsu, ječmenu, jajcem, prašičem drvam in predivom.

Dr. Vlado Valenčič:

Pred reformo zadrúžne revizije v Nemčiji.

Gospodarski polomi, ki jih kot ostali svet doživlja v zadnjih letih tudi Nemčija, so pokazali potrebo, da se nad gotovimi vrstami podjetij uvede nadzorstvo v obliki ponavljajočih se revizij. Namen takega nadzorstva je preprečiti gospodarske katastrofe, ki izvirajo iz polomov posameznih podjetij povzročenih po slabem vodstvu, napačnem poslovanju, predrznih špekulacijah ali po poslih zvezanih s prevelikim rizikom. Za uvedbo revizij nad podjetji je merodajno dejstvo, da ima slabo gospodarstvo posameznega podjetja posledice tudi zunaj svojih mej. V današnjem gospodarstvu so posa-

mezne gospodarske edinice medseboj najožje povezane, kreditni odnošaji vežejo eno podjetje na stotine drugih. Zato je v interesu celokupnega gospodarstva, da ne pride v posameznem podjetju do pojavov, ki bi škodljivo vplivali na druge.

Zlasti razmere pri denarnih zavodih, ki predstavljajo naš kreditni sistem, so dale povod za uvedbo revizije. V denarnih zavodih je zbran velik del ljudskega premoženja tako, da ima javnost upravičen interes na tem, da se to ljudsko premoženje upravlja kar najvestneje. Garancijo za tako vestno upravljanje pa more dati le nadzorstvo, ki

ga izvršujejo posebni kvalificirani in od zavodov popolnoma neodvisni revizijski organi, ki nosijo za svoje delo tudi vso odgovornost moralno in materialno.

Revizija delniških družb je sedaj v Nemčiji z zakonom obvezno vpeljana, pred kratkim pa je bila ta obvezna revizija razširjena tudi na obrate, ki se nahajajo v roki države in drugih javnopравnih teles. Revizijo izvršujejo privatni pooblašteni zavodi po svojih revizorjih, ki jih Nemci imenujejo „Wirtschaftsprüfer“. Ti zavodi imajo navadno obliko delniških družb in so pravzaprav pridobitna podjetja. Proti dogovorjeni odškodnini revidirajo revizorji teh družb podjetja, ki na revizijo reflektirajo. Posameznim podjetjem je torej dano na prosto, katerega zavoda se v svrhu revizije poslužijo. Običajno sklene podjetje z revizijskim zavodom pogodbo, v smislu katere je ta obvezan, da vsako leto izvrši revizijo. Tudi dosedaj, ko revizija delniških družb še ni bila obvezna, so že obstojali revizijski zavodi, ki se jih je posluževala cela vrsta podjetij.

Splošna revizija in zadružništvo.

Sedaj ko je revizija postala obvezna tudi za druge oblike podjetij, je nastalo vprašanje, kakšno stališče naj zavzame zadružna revizija v celotnem vprašanju gospodarske kontrole. Za nemške zadrugе ni revizija nič novega, nasprotno revizija zadrug je prva, ki jo je predpisal zakon. V Nemčiji je obvezno revizijo zadrug uvedel zadružni zakon iz leta 1889. Kot pri nas izvršujejo revizijo zadružne zveze pri svojih članicah, pri neorganiziranih zadrugah pa določijo revizorja sodišče. Zadružna revizija se je tekom časa zelo izpopolnila, vse velike zadružne zveze so vpeljale vsakoletno revizijo, dasi so po zakonu dolžne revidirati zadrugе le enkrat v dveh letih.

Razni polomi in neuspehi, zlasti v kme-

tijskem zadružništvu so dali povod trditvam, da se zadružna revizija ni obnesla in slišijo se zahteve, naj tudi revizijo zadrug prevzamejo splošni revizorji t. j. „Wirtschaftsprüfer“.

Zahteva po taki reformi zadružne revizije se utemeljuje predvsem s potrebo enotnosti gospodarske kontrole. Zadružništvo predstavlja danes pomemben izsek iz gospodarstva, zato je potrebno, da se vključi v splošno revizijski sistem tako, da se bo vsa revizija vršila po enotnih načelih in po enotno kvalificiranih neodvisnih revizorjih. Zlasti se povdarja odvisnost zadružnih revizorjev v primeri z drugimi. Zadružni revizor je nastavljenec zveze, v čije načelstvo odločujejo iste osebe, ki vodijo tudi posamezne zadrugе članice zveze. Revizor pride zato v položaj, da mora revidirati in izrehati sodbo o delu teh oseb, s tem pa je podana možnost hotene ali nehotene odvisnosti in vplivanja, kar se je že dostikrat pokazalo kot škodljivo.

Zadrugе so se deloma že razvile od nekdanjih malih podjetij v veleobrate, glede katerih je treba uporabljati druga merila, kot pa so običajna v zadružništvu, ki živi še v duhu malih organizacij na principu vzajemne pomoči. Zadružna revizija ne more biti kos tej nalogi, zato se zahteva, da vodstvo zadružnih revizij z vso odgovornostjo prevzamejo splošni revizorji, kateri bi morali biti vsposobljeni tudi za izvrševanje zadružnih revizij, kar bi se dalo doseči s posebnimi izpiti.

Kaj pravi na to zadružništvo?

Zadružništvu taka reforma revizije gotovo ni simpatična. Zadružna revizija more pokazati že na dolgoletno tradicijo in je s celokupno zadružno organizacijo v najožji zvezi. Vsaka reforma, ki bi zadružništvu vzela revizijo iz rok, bi oslabilo moč zadružne or-

ganizacije, ker bi raztrgala ono vez, ki družu zveze in članice.

Tudi niso zadrudni neuspehi zadnjih let dokaz, da je zadrudna revizija odpovedala. Neuspehe so povzročile največ gospodarske razmere kot posledice inflacije. Nedostatki iz teh časov so večidel že odstranjeni, zato ne morejo služiti kot povod za tako reformo zadrudne revizije.

Zlasti pa govori posebnost zadrudnega obrata za posebno zadrudno revizijo. Nezadrudni revizor nima običajno razumevanja za te posebnosti in to razumevanje se more pridobiti le z nekajletno izkušnjo. Ravnotako važno kot revizija je tudi nadziranje, kako zadruga izvršuje revizijska naročila in odpravlja ugotovljene nedostatke. Pri tem more zadrudna zveza, na katero vežejo zadruge poslovni in organizatorični stiki, računati na večji uspeh, kot pa revizijski zavod, ki izvrši revizijo po naročilu in nima z revidirano zadrugo nikakih drugih stikov.

Vpoštevati je tudi treba, da tvorijo večino zadrug mali obrati, ki ne bi prenesli znatnih stroškov revizije, katero izvršuje podjetje, ki hoče pri tem tudi nekaj zaslužiti. Zahteva splošnih revizorjev, da se jim prepusti zadrudna revizija, je deloma le borba za kruh. Tudi neodvisnost, ki jo toliko povdarjajo, v resnici ne obstoja. Namesto direktne odvisnosti zadrudnega revizorja, je indirektna pri splošnem revizorju. To je odvisnost trgovca od odjemalca, ki pa ni nič manj nevarna kot prva.

Izpopolnitve in izboljšanja revizije zadrudništvo ne odklanja. Predlog zadrudništva je, da se uvedejo za zadrudne revizorje enotni usposobljenostni izpiti, od katerih naj bi bila namestitev odvisna. Ti izpiti naj bi se polagali pred komisijo, na katero bi imele zadrudne organizacije odločilen vpliv in ki bi bila neodvisna od organizacije splošnih revizorjev. Kot pri revizijskih društvih

bi morali samo odgovorni revizijski vodje zadrudnih zvez dokazati z izpitom svojo usposobljenost, medtem ko bi ostali revizorji še naprej delovali kot nameščenci revizijskih zvez.

Več oblasti revizorjem!

Poleg vprašanja, kdo naj revidira zadrude, je še vrsta drugih vprašanj, ki so važna za izboljšanje zadrudne revizije. Vlada ima že pooblastilo, da izda predpise za sestavo bilance, računa izgube in dobička ter poslovnega poročila pri zadrugah. Gre pri tem za ustvaritev enotnega bilančnega prava, kakor ga dozda zadruge še ne poznajo. Verjetno je, da se bo to naslanjalo na predpise glede delniških družb. Pooblastilo dano vladi pa gre še dalje. Dana je možnost, da se izdajo tudi predpisi glede izvrševanja revizije, kakor tudi glede dolžnosti, ki jih imajo zadrudni organi z ozirom na ugotovitve revizije. V zvezi s tem obstoji namera, da se revizijskim zvezam in revizorjem da napram zadrugam in zadrudnim organom oblast, da z ozirom na ugotovitve revizije napravijo ukrepe za odpravo nedostatkov. Dosedaj so manjkali obvezni predpisi, ki bi omogočali odpravo pri reviziji ugotovljenih nedostatkov, kajti zadruge ni bilo mogoče prisiliti, da bi revizijska naročila izvedle. Zato je potrebno, da se poveča oblast revizijskih zvez. V zadrudnih krogih se tudi zagovarja misel, naj bi revizijske zveze sodelovale pri reviziji divjih zadrug, ki niso nikjer včlanjene in sicer na ta način, da bi imele pravico sodišču revizorje predlagati.

In pri nas?

Zelo verjetno je, da bo tudi pri nas kaj kmalu prišlo v pogledu zadrudne revizije do kakšnih reform. Enkrat moramo dobiti nov zadrudni zakon. Sodeč po dosedanjih načrtih ni izključeno, da se bo mogoče poskušalo

postaviti združno revizijo na drugo podlago kot pa je sedaj. Vedno bolj se ponavljajo tudi glasovi, da bi bilo treba celo denarno organizacijo podvreči kontroli. Do uvedbe kakšne kontrole bo gotovo prišlo tudi pri nas, sedaj ko je zakonodaja večine držav vpeljala v eni ali drugi obliki nadzorstvo nad denarno organizacijo. Ker pa tvori v naši denarni organizaciji kreditno združništvo bistven del, bo najbrže vpeljava takega nadzorstva prinesla kakšno spremembo tudi združništvu.

Izpopolnitev in izboljšanje združne revizije bi bila v marsikateri točki koristna tudi za naše združništvo. Zlasti sedaj, ko se širijo divje zadruge, ki so navadno le čisto špekulativna podjetja svojih ustanoviteljev, bi bilo treba reviziji teh zadrug posvetiti večjo pozornost.

Mislim, da pri nas ne bo prišlo do vprašanja, kdo naj zadruge revidira. Revizija po zvezah je tudi pri nas že vkoreninjena in ima gotove prednosti. Tesna zveza med združno zvezo in njeno članico, ki je pri nas toliko trdnjša, ker so združne zveze obenem poslovne in revizijske, kar v Nemčiji ni, omogoča zvezi stalno nadzorstvo nad njenimi članicami. To je za zvezo važno predvsem, če daje zadruzi kredit, ker v tem slučaju ima največji interes, da je poslovanje zadruge pod njenim nadzorstvom. Zato tudi ne bi bila umestna ločitev združnih zvez v poslovne in revizijske, kakor je bil svoječasno en predlog za nov združni zakon.

V interesu izboljšanja združne revizije

bi bilo tudi, če se revizorjem in revizijskim zvezam da večja oblast napram zadrugam, da jih prisilijo odpraviti ugotovljene nedostatke.

Revizija, kot jo predvideva naš revizijski zakon, je predvsem formalnega in računskega značaja. Taka revizija pa seveda ne zadostuje, ampak je potrebno, da se revizija vrši tudi iz stališča pravilne ocenitve združnih premoženjskih postavk. V resnici se sicer revizija vrši vedno bolj tudi v smeri materijalne revizije, a ravno tu revizor nima opore v zakonu, da bi mogel svoje stališče vedno uspešno uveljavljati proti združnim organom, ki so navadno pri ocenjevanju raznih premoženjskih postavk bolj optimističnega mnenja kot pa revizor.

Vendar pa tudi od izboljšanja zakonitih predpisov glede združne revizije ne moremo preveč pričakovati, kajti važnejše kot najti nedostatke je, da se jih pravočasno prepreči. Zato pa je potrebno poleg dobre revizije tudi, da pridejo na vodilna mesta prave osebe, in da notranje nadzorstvo samo izvršuje svojo dolžnost. Neobhodno potrebna je čimvečja publiciteta, kar se ravno pri nas malo vpoštevata. Imamo rajše, da vse bolj skrivnostno izgleda, kot pa, da bi dali javnosti večji vpogled v razmere, kar je predpogoj za ustvaritev večjega zaupanja. In ravno zaupanja javnosti bomo pri kreditnih zadrugah, kot pri ostalih denarnih zavodih, v bodočnosti vse bolj potrebni, kot pa smo bili dosedaj.

Na banovinski mlekarški šoli v Škofji Loki se otvori novo šolsko leto 1. septembra 1933. Sprejemni pogoji so: Dvoletna praksa v mlekarških obratih ali pa dovršena nižja kmetijska šola. Pouk traja eno šolsko leto (10 mesecev).

Popolna oskrba na zavodu znaša 500

dinarjev na mesec, šolnina pa še 100 Din mesečno. Prosilci iz dravske banovine so šolnine oproščeni.

Prošnje za obiskovanje mlekarske šole v prihodnjem šolskem letu je vložiti na ravnateljstvo zavoda nepreklicno do 31. julija 1933. Podrobnejša pojasnila daje ravnateljstvo.

Poročilo in računski zaključek Zadružne zveze v Ljubljani za leto 1932.

Članstvo:

Število članic koncem l. 1931 je znašalo 650
tekom leta 1932 jih je pristopilo . . . 24
Skupaj . . . 674
odpadlo jih je . . . 11
tako, da znaša število članic koncem l. 1932 663
od tega je 336 kreditnih zadrug.

Deleži:

Koncem leta 1931 je znašalo stanje deležev . . . Din 1,634.039 50
v letu 1932 je prirastlo . . . " 42.100—
skupaj Din 1,676.139 50
odpadlo . . . " 5.000—
tako, da je stanje deležev koncem l. 1932 znašalo Din 1,671.139 50

Promet:

Celokupni promet v letu 1932 je znašal . . . Din 592,309 945 70

Vloge v tekočem računu:

Vloge v tekočem računu so znašale 31. 12. 1932 Din 195,140.701 15
koncem leta 1931 pa . . . " 199,337.380 04
torej so se vloge v letu 1932 znižale za . . . Din 4,196.678 89
ali za 2 15 %.

Kredit v tekočem računu:

Kredit koncem l. 1932 so znašali . . . Din 66,308.703 05
koncem leta 1931 pa . . . " 76,621.468 94
znižanje kred. znaša torej Din 10,312.765 89
ali za 15 55 %.

Naložen denar:

Stanje naložen. denarja dne 31. dec. 1932 . . . Din 116,977.169 82
koncem leta 1931 pa . . . " 110,266.036 10
povišek torej . . . Din 6,711.133 72
ali za 5 74 %.

Bilanca z dne 31. decembra 1932.

Aktiva:

1. Gotovina	Din	8.595.—
2. Naložbe v pošt. hranilnici	"	15.447 80
3. Terjatve v tek. računu	"	66,308.703 05
4. Naložen denar	"	116,977.169 82
5. Efekti	"	16,926.057 35
6. Tuji deleži	"	113.251.—
7. Nepremičnine	"	933.632.—
	Din	201,282.856 02

Pasiva:

1. Deleži	Din	1,671.139 50
2. Rezerve	"	425.913.—
3. Vloge v tek. računu	"	195,140.701 15
4. Lombard pri Narodni banki	"	2,011.600.—
5. Menice v reeskontu	"	2,000.000.—
6. Čisti dobiček	"	33.502 37
	Din	201,282.856 02

Račun zgube in dobička v letu 1932.

Zguba:

1. Upravni stroški	Din	1,210.603 44
2. Narodni Gospodar	"	48.501.—
3. Obresti	"	15,237.779 68
4. Odpisi	"	21.000.—
5. Članarina GZS	"	25.000.—
6. Stroški nepremičnin	"	141.913 97
7. Zadružni tečaji	"	14.610.—
8. Čisti dobiček	"	33.502 37
	Din	16,732.910 46

Dobiček:

1. Upravni dohodki	Din	566.944 74
2. Narodni Gospodar	"	24.407 50
3. Obresti	"	15,903.225 22
4. Dohodki nepremičnin	"	238.333.—
	Din	16,732.910 46

Privilegirani denarni zavodi v naši državi.

Sedaj je nastala doba bilanc in s posebno pozornostjo je zasledovati bilance važnih denarnih zavodov v državi. Predvsem je bila kreditna politika Narodne banke predmet ostre kritike na občnem zboru banke, ki se je vršil 5. marca. Obtok denarja (bankovcev, niklastega drobiža in srebrnikov) je znašal 31. decembra 1932 5 252 milijonov dinarjev, kar pomeni v primeri z letom 1931 zmanjšanje za 82.2 milijona Din. To zmanjšanje je pripisovati predvsem zmanjšanju obtoka bankovcev, česar tudi povečani obtok kovanega denarja ni nadomestil. Posojila banke (na vrednostne papirje in na menice) so v teku preteklega leta narasla od 2 252 9 na 2 456.8 milj. Din, torej za nad 200 milj. Din. Če pa vzamemo 15. september 1931, ko so znašala posojila 1.691.3 milj., torej pred izbruhom velike krize na denarnem trgu, so se otedaj posojila banke v dobrih 15 mesecih povečala za 765.5 milj. dinarjev. V tekočem letu posojila padajo in so znašala konec februarja samo še 2.387 milj. dinarjev. Zaradi znatnih odpisov, ki so dosegli v letu 1932 svoto 50.1 milj. Din, se je zmanjšal čisti dobiček banke, ki je bil na razpolago delničarjem, od 24.1 na 18.6 milijonov. Zaradi tega se je zmanjšala tudi dividenda od 400 na 300 Din na delnico,

katere nominale znaša 3.000 Din, borzni tečaj pa okoli 4.000 Din.

Pri Poštni hranilnici so lani hranilne vloge narasle od 352.0 milj. na 442.7 milj. Omenjamo, da so tudi pri Državni hipotekarni banki lani hranilne vloge narasle od 636.3 na 751.4 milj. Din. Kar se tiče vlog na čekovnih računih pri Poštni hranilnici, moramo vkljub velikim gibanjem v teku leta zabeležiti na koncu leta dvig v primeri z začetkom. Kar se tiče naložb poštne hranilnice, je zavod zmanjšal svoje kredite denarnim zavodom od 238 na 210.6 milj., nasprotno pa so za preko 200 milj. Din narasli krediti državi in njenim podjetjem od 378.7 na 588.5 milj. Din. Čisti dobiček poštne hranilnice je lani zelo narastel in znaša 37 5 milj. Din v primeri s 24 0 milj. Din za 1931.

Privilegirana agrarna banka je lani znižala svoja posojila od 742.7 na 733 milj., obenem pa so narasle likvidne postavke med aktivi. Zaradi odpisov in sploh zmanjšanja brutodonosa je znašal za preteklo leto čisti dobiček samo 39.4 milj., za leto 1931 pa še 44.4 milj. Din. Dividenda 6%, ki je zagarantirana, se bo izplačevala tudi za 1932, pač pa se bo zmanjšala dividenda državi in razredni loteriji za njih delnice od 4 na poldrug odstotek.

Zveza živinorejskih selekcijskih zadrug za pincgavsko govedo v Kranju.

Tretje leto že deluje Zveza živinorejskih selekcijskih zadrug v Kranju, v kateri je združenih 19 selekcijskih zadrug iz srezov Kamnik, Kranj in Radovljica. Malo ali skoro nič ni reklame zanjo v listih, veliko pa je njeno delo in uspehi.

Za delo selekcijskih zadrug je Zveza velike važnosti, ker daje ne le stalno pobudo

včlanjenim zadrugam, ampak tudi redno navodila za delo in po vsakem navodilu tudi zahteva od zadrug račun, kako so nalogo izvršile. Moremo reči, da bi brez vodstvenega dela Zveze gotovo polovica selekcijskih zadrug životarila, polovica pa bi mogoče delala, a brez pravega uspeha.

Selekcijsko delo, ki ga vrši Zveza z

včlanjenimi zadrugami, je za Gorenjsko velikega pomena. Za ravno navedene tri sreze, na katere se razprostira delo Zveze, je živinoreja z mlekarstvom najvažnejša panoga kmetijskega gospodarstva. Naj v sledečem navedemo le par podatkov, da osvetlimo pomen Zvezinega dela.

Predvsem ima Zveza **skrb za dobre blike** v včlanjenih zadrugah. Najboljši biki v zadrugah so določeni samo za rodovniške krave. Po obvestilu od 30. aprila ima Zveza v svojem okolišu 18 prvovrstnih bikov za rodovniške krave. Istočasno seveda skrbi Zveza, da se izbira prvovrsten naraščaj za plemenske bikce. Za vzrejo plemenskih bikov je imela doslej v najemu banovinsko posestvo Robež, na katerem je bilo zlasti poskrbljeno za pašo mlade žlvine.

Nič manjša ni skrb Zveze **za dobre krave čistega pincgavskega plemena**. Pri skrbni izbiri živali, ki naj se vpišejo v rodovnik, ima Zveza pri vseh zadrugah v rodovnik vpisanih 854 krav. Z ozirom na strogo presojo plemenskih živali po vseh vidikih je uveden dvojni rodovnik A in B. V rodovniku A je vpisanih 636 krav, v rodovniku B pa 139 krav. Zveza ima že tudi ponudbe, da bo zalagala gotove kraje, kjer se ne bavijo s selekcijskim delom, s kravami mlekaricami. Računa, da bodo na ta način člani njenih zadrug mogli letno prodati okrog 100 krav po ugodni ceni.

Najvažnejša naloga in obenem tudi naj-

težja naloga pri selekcijskem delu pa je **kontrolna molža**. Zveza se tudi tu ni strašila dela in stroškov in izvaja od svojo ustanovitve kontrolno molžo z lepimi uspehi. Menda so edino članice te Zveze v celi državi, ki selekcijsko delo izvršuje tako vsestransko in tako resno in ki se pri selekcijskem delu ne ustrašijo tudi izvajanja kontrolne molže.

Za strumnejšo organizacijo dela izdaja Zveza po potrebi litografirana **obvestila**, tako da so zlasti upravniki včlanjenih živinorejskih zadrug vsakrat popolnoma na jasnem glede zahtev Zveze in glede nalog, ki jih je momentano treba izvršiti.

Zveza je v l. 1931 prejela Din 38.380.— **podpor**. V primeri z obsežnim delom, ki ga Zveza vrši in še bolj z ozirom na uspehe, ki jih dosega, so te podpore zelo zkrone. Je pa v tem slučaju zopet jasno dokazano, da podpore za kmetijsko gospodarstvo dajo **največje uspehe** tedaj, ako se dovoljujejo delavnim združnim in strokovnim organizacijam, ne pa posameznikom.

Iz dolgoletnih izkušenj moremo trditi, da so živinorejske zadruge izmed najtežjih zadrug in zahtevajo od vodstva največ podrobnega zamudnega požrtvovalnega dela. In gotovo je, da bodo to obsežno podrobno delo mogle selekcijske zadruge uspešno in trajno vršiti le, ako jih bo vodila, dajala pobudo in zahtevala poročila in račune strumna Zveza z agilnim in sposobnim vodstvom.

Iz našega združništva.

Kontrola mlečnosti Živinorejske zadruge v Slovenjgradcu v letu 1932. V tem letu je štela zadruga 93 rodovniških krav in 3 bice. Krav je bilo celo leto kontroliranih 59, pol leta 5, četrt leta 1. Nekontroliranih je ostalo 31 krav, kar pač poleg gospodar-

skih težkoč povzroča tudi nezavednost članov.

Letni zaključek molžne kontrole je pokazal, da je bila mlečnost kontroliranih krav sledeča: Do 1000 litrov mleka sta dajala 2 % krav, od 1000 do 2000 litrov 34 % krav, od 2000 do 3000 litrov 18 % krav, od 3000 do 4000 litrov 5 % krav. Predlanska povprečna mlečnost je znašala 2425 lit-

rov, dočim je lanska mlečnost kontroliranih krav le 1636,50 litrov. To veliko nazadovanje v povprečni mlečnosti je pripisovati temu, ker je mnogo posestnikov - meščanov, ki rede prvovrstne molznice, opustilo molžno kontrolo, dočim so edino okoliški kmetje ostali večji del zadrugi zvesti ter so dosegli precej dobre rezultate glede molznosti napram letu 1931. Je pa tudi nekaj posestnikov v okolici, ki nočejo voditi molzne kontrole točno, ker se jim ne zdi vredno. Vendar pa povem, da se bo k rodovniškemu premovanju 1934 pripustilo samo krave in zarod onih starih članov - zadrugarjev, kateri bodo imeli točne letne zaključke za dobo 1931 do 1934. Pri medtem nanovo sprejetih članih, ki delajo in zapisujejo točno, se bo naravno napravila izjema.

Njnižja mlečnost v zadrugi je bila 417 litrov, najvišja 3690 litrov, povprečna 1636,50 litrov. Lansko leto je določilo načelstvo najnižjo molžno stopnjo na 1400 litrov, letos pa bomo morali iti nazaj na 1000 litrov. To pa radi tega, ker večina okoliških malih posestnikov s kravami tudi vozi. Če gremo toliko nazaj, kakor je navedeno, bi bili letos izključeni radi slabe molžnosti le 2 kravi; če se pa držimo 1400 litrov, pa bi bilo izključiti 10 krav, s čemur pa bi delali krivico marsikateremu članu, ki je prisiljen s kravami delati. (Pripominjam, da so izkazale moje krave, čeprav vozim ž njimi, lanskega leta 1767 do 1965 litrov mleka ter se radi tega navedeno nazadovanje v molzni stopnji ni izvršilo meni na ljubo.)

Pravično bi bilo, da bi se smelo onim kravam, ki delajo, dodati molzne enote pri premovanjih, kakor se doda bikom na obliko enote po molžnosti matere. — V dnevnik mlade živine je bilo leta 1932 vpisanih oz. sprejetih za nadaljno rejo 3 telice in 5 bikcer. Upam, da se bodo ti bikci, ki bodo sposobni za prodajo, lahko prodali tako

ugodno, da se bodo stroški reje izplačali. Okrožni kmetijski odbor je vzrejo teh bikcev podprl po predpisanih pogojih. Kmetijski odbor plača za izbranega trimesečnega bikca, potomca v rodovniškem staležu 2 Din za kg več, kakor je mesarska cena.

Želeti bi bilo, da se odbiro živine prenese v čimbolj hribovite kraje, kjer je naravnih pogojev za vzrejo mlade živine veliko več, kakor v dolini, kjer manjka posebno pašnikov. Sicer je v hribih rodovniško delo bolj otežkočeno, vendar se pri dobri volji in zavednosti članstva izpeljati da.

Apat Anton, rodovnikar.

Zveza selekcijskih zadrug za vzgojo svinj je imela v zadnji polovici prejšnjega meseca v Zagrebu občni zbor, katerega je vodil predsednik univ. profesor dr. Poštić. Tajnik Zveze selekcijskih zadrug je poročal, da je Zveza sodelovala pri izdelavi zakona o pospeševanju živinoreje, in da je imela tudi posebno komisijo za ocenjevanje plemenske živine. Veliko važnost je Zveza pлагala na to, da bi dobili pasmo, ki odgo-varja tamkajšnjim razmeram. Zlasti pa je Zveza skrbela za vnovčevanje blaga svojih članov in dosegla v tem prav lepe uspehe. Zveza je izvozila 154 vagonov svinj in 125 vagonov govedi na Dunaj, v Prago, v Bratislavo in v Italijo. Vrednost na dunajski trg izvoženega blaga znaša 1,740.000 šilingov. Na Češko je zveza izvozila blaga v vrednosti 450.000 Kč in v Italijo v vrednosti 137.000 lir. Imejtelji pravice na izvozu so si ustvarili privilegiran položaj in so lahko celo diktirali cene. Zveza zahteva, da se pravice izvoza dajo v prvi vrsti selekcijskim zadrugam in ne zasebnikom.

Manufakturo vseh vrst po ugodnih cenah tudi proti plačilu s hranilnimi knjižicami članic „Zadružne zveze“ nudi Oblačilnica za Slovenijo v hiši Gospodarske zveze.

Zadružništvo v inozemstvu.

Mednarodna zadružna zveza in napadi na zadružništvo. Mednarodna zadružna zveza v Londonu je naslovila na zadrugarje vsega sveta tale oklic:

Zadrugarjem vsega sveta!

Zadružno gibanje, ta največja gospodarska organizacija konzumentov vsega sveta, ki je bila ustanovljena s trdom in žrtvami milijonov zadrugarjev, tvori danes predmet neopravičljivih **napadov od strani organizirane zasebne trgovine.**

Od svojega postanka se je zadružno gibanje vedno trudilo, da zastopa koristi celokupnosti. Vedno in ne glede na politična naziranja ali veroizpovedi je stavljalo koristi celokupnosti pred zasebne koristi.

Zadružno gibanje je doseglo ogromen napredek in se je obdržalo kljub vojni in kljub krizi ter se ima za to zahvaliti pravilnosti svojih načel in gospodarstvenosti svojih metod. **Njega razvoj je tesno zvezan z obnovitvijo gospodarskega življenja, z ohranitvijo miru in z napredkom kulture.** Socialna koristnost zadružnega gibanja in njega uspehi so — kakor se vidi — dovedli gotov — samo od zavisti in sebičnosti voden — del prebivalstva do tega, da je napravil zadružno gibanje za cilj svojih napadov in da poziva državno oblast, da to zadružništvo zavre pri njega normalnem delovanju z nepravilnimi in izrednimi davki in s sovražno mu zakonodajo.

Z zadoščenjem ugotavljamo, da so si v vseh državah naše narodne zveze stavile za nalogo z vsemi silami braniti dediščino poštenih ročdalskih tkalcev in milijonov organiziranih konzumentov.

Z ozirom na neprestano se ponavljajoče in neprekinjene napade, z ozirom na sebične in nepravilne obdolžitve zadružnega gibanja v vseh deželah se **izjavlja Mednarodna za-**

družna zveza solidarno z vsemi zadružnimi organizacijami sveta, ki sočasno branijo svoje pravice in svojo organizacijsko svobodo in poziva vse konzumente, da pospešujejo razvoj konzumnih zadrug in jih utrjujejo s tem, da si nabavljajo v njih vse stvari, ki jih potrebujejo, v soglasju s koristmi celokupnosti.

Zadrugarji! Ogrožena so velika dela, ki ste jih že izvršili in z njimi vred tudi vsi uspehi Vaših žrtev. Ogrožena je nova gospodarska osnova civilizacije, ki temelji na blaginji celokupnosti. **Branite svoje zadruge in svoje pravice!**

Branite jih iz Vaših lastnih koristi, zaradi koristi Vaših rodbin in vsega človeštva, zato, da izide zadružno gibanje iz današnjih razmer večje in mogočnejše, kakor je bilo kdajkoli prej. **Zadrugarji vseh dežela, združite se!**

Za Mednarodno zadružno zvezo:

Henry J. May,
glavni tajnik.

Välnö Tanner,
predsednik.

Sleparskih zadrug se branijo tudi na Ogrskem. Zveza ogrskih zadrug je že večkrat protestirala, ker se dopušta, da se v obliki zadrug ustanovljajo razna podjetja, ki so samo na videz zadruge. Zaradi škodljivega delovanja teh laži-zadrug je zveza predlagala, da bi oblasti uvedle primerne ukrepe. Tudi kmetijska zbornica Donavata je pred kratkim naslovila na justičnega ministra posebno vlogo, v kateri se opisuje neizmerna škoda, ki jo povzročajo te navidezne zadruge občekoristnemu zadružnemu gibanju. V zadnjem času — tako opozarja zbornica v svoji vlogi — so bila ustanovljena mnogoštevilna podjetja pod zadružnim naslovom in pod altruističnim plaščem, od katerih se je v večini slučajev še le naknadno po časniških poročilih iz sodne dvorane konstatiralo, da ne gre za nič drugega nego za navidezne zadruge, ki naj služijo privatnim interesom. Po mnenju kmetijske zbornice bi se morale proti takim laži-zadragam ukreniti preventivne odredbe in sicer na tak način, da bi bilo za protokoliranje izvestnih

zadrug potrebno privoljenje zveze ogrskih zadrug.

Ali bi ne bilo tudi pri nas potrebno, da se nekaj ukrene proti podjetjam, ki obljublajo neizkušenim, naivnim ljudem vse mogoče ugodnosti, dejansko pa jim ne gre za drugega nego na lasten zaslužek? Sodeč po uradnih objavah v Službenem listu se take institucije množe kakor gobe po dežju. Z inserati po dnevnem časopisju, s posebnimi okrožnicami in z zgovornimi agenti vabijo lahkoverne ljudi v svoje mreže. Pred kratkim nam je prišla v roke okrožnica nekega takega zavoda, v kateri se celo trdi, da stoji njegovo delovanje pod stalnim nadzorstvom kraljevskega javnega notarja! Seveda je to debela laž. Ali pri nevednih ljudeh taka laž učinkuje in jih zavaja v zmoto, da verujejo v poštenost sleparjev, ki hočejo v resnici le izkoriščati ljudsko lahkovernost v svoje sebične namene.

Zadruharji naj ljudi poučujejo o pravih namenih takih podjetij. To ne bo težko, ker so njihove obljube takšne, da se večinoma že na prvi pogled vidi, da se ne dajo izpolniti.

Kmetijsko združništvo v novi Nemčiji. Ko je 30. januarja letošnjega leta prevzela politično oblast v svoje roke vlada narodne revolucije pod Hittlerjevim vodstvom, je v enakem pravcu usmeril svoje delovanje tudi velik del kulturnih, prosvetnih, socialnih in gospodarskih organizacij. To velja zlasti za nemško kmetijstvo, ki je s svojimi masami največ pripomoglo narodnim socialistom do zmage. Novi politični struji, ki ima v svojem programu obnovitev vsega ljudskega življenja in novo ureditev države po smernicah narodnega socializma, se je priključila tudi najvažnejša organizacija nemškega kmetijstva, državna zveza nemških kmetijskih zadrug. Nova struja, ki je prevzela vso državno oblast, hoče da najvažnejše narodne institucije postopajo po enakih vidikih, enotno in v enakem duhu, za kar so ustvarili nov izraz „Gleichschaltung“. Organizacije, ki se niso hotele prostovoljno pridružiti temu stremljenju, so dobile vladne poverjenike, ki bodo gledali, da bodo njim

zaupane organizacije delovale v smislu navodil, ki jih bo dajalo državno vodstvo. Druge organizacije so pa smatrale, da je bolje, ako se same prilagode novemu pravcu. To zadnjo pot je ubrala tudi državna zveza nemških kmetijskih zadrug, pri kateri se je predsednik zaradi novega položaja sam umaknil s svojega mesta. Dne 19. aprila je upravni odbor zveze izvolil novo predsedstvo, obstoječe iz 4 pristašev narodnih socialistov. Prvi predsednik je R. V. Darre, ki ga je bil Hittler že l. 1930 imenoval za voditelja agrarnopolitičnega oddelka pri državnem vodstvu nemške narodnosocialne stranke. Novo predsedstvo bo skrbelo, da se slično izenačenje prevede tudi po posameznih pokrajinskih zvezah.

Gospodarska zveza v Ljubljani notira naslednje cene: Tomaževa žlindra baza 18%. Din —; rudninski superfosfat v vrečah po 50 in po 100 kg à Din 98.—; kalijeva sol po 100 kg Din 166.—, kostni superfosfat Din 118.—; apneni dušik v pločevinastih bobnih Din 200.—; apneni dušik v papirnatih vrečah Din 180.—; kostna moka Din 95.—; mavec (gips) Din 40.—; nitrofoskal v vrečah Din 144.—; cement dalmatinski Din 64.—; cement Trbovlje v papirnatih vrečah Din 66.—; klajno apno Din 275.—; lanene tropine Din 2.10; modra galica Din 5.85; žveplo Din 3.—. Pri vagonskem odjemu se cene za gnojila in cement znatno znižajo na franco vsaka postaja. Mlatilnice s tresali in reto Din 4.100.—; slamoreznice Din 1.700 do 2.000; čistilnik 10 sit Din 1.500; plugi Din 500 do Din 940; reporeznica M. R. Din 550; trijerji Din 2.000 do 3.500; mlatilnice na ročni pogon Din 2.200; robkači Din 900; sadni mlini Din 1.400 do Din 1.700; brzoparilniki Din 1.050 do Din 2.800; kosilni stroji Din 2.000; travniške brane z zvezdnatimi členki Din 900; travniške brane z jeklenimi špicami Din 800; patent motike „Rapp“ Din 70.—. — Nitrofoskal, apneni dušik pri najmanjšem odjemu 2000 kg franko vsaka postaja.

Modro galico iz tovarne Zorka v Suhotici kupite najpovoljnejše pri Gosp. Zvezi.

Rokopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Narodnega Gospodarja“ Ljubljana, Zadržna zveza. 'zdajatelj: „Zadržna zveza“ v Ljubljani. — Odgovorni urednik: Anton Kralj, tajnik „Zadržne zveze v Ljubljani. Tisk Zadržne tiskarne (Srečko Magolič) v Ljubljani.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Jesenicah, r. z. z. n. z., se vrši dne 26. maja 1933 ob 18^{1/2} uri v hranilničnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. čitanje zadnjega revizijskega poročila. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1932. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. sprememba pravil. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Št. Juriju pri Kranju, r. z. z. n. z., bo v nedeljo 28. maja 1933 ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih hranilnice. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem obnem zboru. 2. poročilo a) načelstva, b) nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1932. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. nadomestna volitev 3 odbornikov. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

Občni zbor Zadrugne mlekarne v Lesičnem p. Pilštanj, r. z. z. o. z., se vrši v nedeljo 28. maja 1933 po ranem opraviu v osn. šoli na Pilštanju. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. revizijsko poročilo. 4. potrjenje rač. zaključka za leto 1932. 5. volitev blagajnika. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Leskoviči, r. z. z. n. z., se vrši 28. maja 1933 ob 15. uri v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. potrjenje računskega zaključka za leto 1932. 3. slučajnosti.

Redni občni zbor Oblačilnice za Slove-nijo v Ljubljani, r. z. z. o. z., se vrši dne 30. maja 1933 ob pol 6. uri popoldne v Gospodarske zveze v Ljubljani, Tyrševa cesta 29. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem obnem zboru. 2. poročilo načelstva. 3. poročilo nadzorstva. 4. odobritev računskega zaključka za preteklo poslovno leto. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Osrednje čipkarske za-druge v Ljubljani, r. z. z. o. z., se vrši dne 30. maja 1933 ob 11. uri popoldne v posvetovalnici Zadrugne zveze v Ljubljani, Tyrševa cesta 38. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1932. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. sklepanje o likvidaciji. 6. slučajnosti.

Občni zbor Gospodarske zveze v Ljubljani, r. z. z. o. z., se vrši 30. maja 1933 ob 5. uri popoldne v njenih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. poročilo načelstva. 3. poročilo nadzorstva. 4. odobritev računskega zaključka za leto 1932. 5. sprememba pravil. 6. volitev načelstva. 7. volitev razsodišča. 8. slučajnosti.

Občni zbor Društvene nabavne zadruge v Ljubljani, r. z. z. o. z., se vrši dne 30. maja 1933 ob 8. uri zvečer v prostorih Akademskega doma na Miklošičevi cesti. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za leto 1932. 3. čitanje revizijskega poročila. 3. volitev nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Vzajemne posojilnice v Ljubljani, r. z. z. o. j., se bo vršil dne 2. junija 1933 ob pol 6. uri zvečer v prostorih posojilnice. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1932. 4. dopolnilna volitev v načelstvo. 5. čitanje revizijskega poročila. 6. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Loškem potoku, r. z. z. n. z., se vrši 28. maja 1933 ob 15. uri v hranilničnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika lanskega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev rač. zaključka za leto 1932. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. sprememba pravil. 7. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Loki pri Zidanem mostu, r. z. z. n. z., se vrši dne 25. maja 1933 ob pol 3. popoldne v zadrugni poslovni sobi. Dnevni red: 1. poročilo revizorja. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1932.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Lukovici, r. z. z. n. z., se vrši v četrtek 25. maja 1933 ob 3. uri popoldne v župnišči na Brdu. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. čitanje zapisnika revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva. 4. poročilo nadzorstva. 5. odobritev računskega zaključka za leto 1932. 6. volitev načelstva in nadzorstva. 7. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Mirni, r. z. z. n. z., se vrši v nedeljo 28. maja 1933 ob pol 8. dopoldne v zadrugni sobi. Dnevni red: 1. čitanje in odobritev zapisnika lanskega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev rač. zaključka za leto 1932. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

XXV. redni občni zbor Hranilnice in posojilnice pri Sv. Mihaelu poleg Šoštanja, r. z. z. n. z., se vrši v nedeljo dne 28. maja 1933 ob 10. uri dopoldne v posojilniških prostorih v Slomškovem domu. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem obnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1932. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Ljudske posojilnice v Oplotnici, r. z. z. n. z., se vrši dne 25. maja 1933 ob pol 3. uri pop. v posojilniških prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1932. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Kmetске zadruge okoliša občine Ovshe, r. z. z. o. z., se vrši dne 28. maja 1933 ob 15. uri v šoli na Dobravi pri Kropi. Dnevni red: 1. čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora in sklepov. 2. čitanje revizij. poročila. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. odobritev računskega zaključka za leto 1932. 5. volitev nadzorstva. 6. znižanje deležev. 7. raznoterosti.

Občni zbor Strojne zadruge v Pongercih, r. z. z. o. z., se vrši dne 5. junija 1933 ob 2. uri popoldne v hiši načelnika. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo tajnika in blagajnika. 3. odobritev rač. zaključka za l. 1932. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Smledniku, r. z. z. n. z., se vrši 11. junija 1933 v Društvenem domu po jutranjem opraviu. Dnevni red: 1. čitanje in odobritev zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. sprememba pravil § 6 (z dostavkom deleži ne dajejo nikake dividende). 4. poročilo načelstva. 5. poročilo nadzorstva. 6. potrjenje računskega zaključka za leto 1932. 7. volitev načelstva in nadzorstva. 8. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Sodražici, r. z. z. n. z., se bo vršil 11. junija 1933 ob pol 3. uri popoldne v župnišču. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. potrjenje računskega zaključka za leto 1932. 4. dopolnilna volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Šenčurju, r. z. z. o. z., se vrši v nedeljo dne 21. maja 1933, ob 1 uri popoldne, v prostorih načelnika g. Umnika. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva. 4. poročilo nadzorstva. 5. odobritev računskega zaključka za leto 1932. 6. volitev načelstva. 7. volitev nadzorstva. 8. slučajnosti.

Občni zbor Mlekarske zadruga v Škofji Loki, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 28. maja 1933 ob pol 4. uri popoldne. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. odobritev računov za leto 1932. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Živinorejske zadruga v Šenčurju, r. z. z. o. z., se vrši dne 21. maja 1933 ob 1 uri popoldne pri načelniku zadruga. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo a) načelstva, b) nadzorstva. 4. odobritev računskega zaključka za leto 1932. 5. a) volitev načelstva, b) nadzorstva. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Gospodarske zadruga v Šmarju pri Jelšah, r. z. z. o. z., se vrši v nedeljo dne 28. maja 1933 ob pol 9. uri popoldne v dvorani Kat. doma v Šmarju. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev rač. zaključka za l. 1933. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. volitev nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske zadruga v Starem trgu pri Ložu, r. z. z. o. z., se vrši dne 28. maja 1933 ob 3. uri popoldne v prostorih zadruga h. št. 37 Stari trg. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora in revizijskega poročila. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1932. 4. volitev treh članov načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Kmečko-delavske hranilnice in posojilnice v Trbovljah, r. z. z. n. z., se vrši v četrtek 25. maja 1933 ob 8. uri popoldne v

posojilniških prostorih. Dnevni red: 1. čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega let. občnega zbora. 2. poročilo a) načelstva, b) nadzorstva. 3. čitanje revizijskega poročila. 3. odobritev rač. zaključka za l. 1932. 5. volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice na Trebelnem, r. z. z. n. z., se vrši 21. maja 1933 ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. potrjene rač. zaključka za leto 1932. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. slučajnosti in predlogi.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice pri Veliki Nedelji, r. z. z. n. z., se vrši 28. maja 1933 ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. potrjenje rač. zaključka za leto 1932. 4. čitanje zapisnika o izvršeni reviziji. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Vodica, r. z. z. o. z., se vrši dne 21. maja 1933 ob pol 16. uri v Domu (če bo Dom zaseden pa v prostorih mlekarske hiše). Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobrenje računskega zaključka za leto 1932. 3. čitanje revizijskega poročila od jan. 1933. 4. prememba pravil. 5. odobrenje kredita. 6. dopolnilne volitve. 7. slučajnosti.

Občni zbor Živinorejske zadruga v Vodica, r. z. z. o. z., se vrši dne 21. maja 1933 ob 15 uri v Domu. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobrenje rač. zaključka za leto 1932. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. prememba pravil. 6. odobrenje kredita. 6. dopolnilne volitve. 7. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Vodica, r. z. z. n. z., se vrši 28. maja 1933 ob 15. uri v „Domu“. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobrenje rač. zaključka za leto 1932. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. prememba pravil. 5. volitve načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Posojilnice za župnije Zdole, Sromlje, Artiče in občino Križe v Zdolah, r. z. z. n. z., se vrši v nedeljo 21. maja 1933 ob 3. uri popoldne v posojilniškem prostoru, v hiši Ivana Černoga. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. odobrenje letnega zaključka za leto 1932. 3. poročilo načelstva. 4. poročilo nadzorstva. 5. slučajnosti.